

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2003-2004

15 januari 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de illegale wildvang van vogels en de fraude met kweekringen

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de dreigende milieuramp tengevolge van de brand te Neder-over-Heembeek

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de uitvoering van de Europese richtlijn inzake de beheersing van geluidshinder

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 15 januari 2004

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.06 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de illegale wildvang van vogels en de fraude met kweekringen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de illegale wildvang van vogels en de fraude met kweekringen.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, door de wijziging van het KB van 9 september 1981 betreffende de bescherming van vogels door het besluit van de Vlaamse regering van 18 december 1998, werd een zware hypothek gelegd op de efficiënte bescherming van wilde vogels.

Natuur- en vogelbeschermers dringen er al lang op aan om de regelgeving over het bezit en de registratie van Europese vogels in gevangenschap meer sluitend te maken. Op het terrein doen zich ernstige onregelmatigheden voor zoals vogelvangst, nestroof en vogelsmokkel. De vogelrichtlijn 79/409/EEG verbiedt dit nochtans. Vooral het gebruik van gesloten votringen voor het merken van in gevangenschap geboren en opgekweekte vogels blijkt bijzonder fraudegevoelig te zijn. In de praktijk wordt blijkbaar vaak met de ringen gesjoemeld.

Eenzijds zijn er de onregelmatigheden op beperkte schaal. Het gaat dan over vogelhouders die voor zichzelf of voor collega's wilde vogels vangen en

deze ringen. De som van deze beperkte illegale vangsten kan echter een groot negatief effect hebben op bepaalde vogelpopulaties.

Anderzijds zijn er vormen van georganiseerde internationale handel met illegaal in het wild gevangen vogels. Zo worden via omgebouwde smokkelwagens gemiddeld 500 tot 1.000 vogels per rit in de rug van autozetels vervoerd, bijvoorbeeld van Rusland via Polen naar ons land. Die worden dan in het vogelliefhebbercircuit aan de man gebracht. Vele vogels sterven tijdens deze smokkelritten, maar gezien de prijzen die voor deze illegale vogels worden gevraagd – bijvoorbeeld tot 110 euro voor een koppel putters en tot 125 euro voor een koppel goudvinken – blijft het handeltje erg winstgevend, zelfs bij verlies van honderden vogels door stress, verstikking of ontbering tijdens zo'n rit.

Sluitstuk van de illegale vangst of transport van in het wild gevangen volwassen vogels is dat ze worden geringd met reglementaire kweekringen – volgens de bepalingen van artikel 2 van het MB van 14 september 1981 – waarmee echter geknoeid is. Er kan op verschillende manieren met de ringen geknoeid worden. De kweekring kan worden doorgezaagd, de binnendiameter van de ring kan worden vergroot door materiaal weg te nemen met een vijltje, een boor of een frees, of zonder materiaal weg te nemen door de binnendiameter van de ring open te drukken met hamer en spijker, met een combinatietang of met een drukpers of kolomboormachine. Vaak worden de gesloten kweekringen ook met geweld over het pootgewricht van in de natuur gevangen vogels geduwd, zodat deze kreupel gemaakt worden. Andere vogels krijgen dan weer een veel te grote ring aangemeten die wrijving en infecties veroorzaakt en ervoor zorgt dat vogels vast komen te zitten aan takjes of ijzerdraad en uiteindelijk sterven.

Nog meer perfide is de praktijk van malafide vogelkwekers die jongen in hun nest in de vrije na-

Malcorps

tuur ringen met gesloten kweekringen. Het gaat dan niet alleen over zangvogels, maar ook over grondbroeders, holenbroeders, nestkastbroeders, roofvogels en uilen. Men wacht dan tot de jongen zijn grootgebracht door hun eigen ouders om ze vlak voor het uitvliegen uit het nest te roven. Eenmaal in de eigen volière kunnen de vogels doorgaan als eigen kweek. De vogelhouder moet de herkomst van de vogels, voor soorten van bijlage 1 van het KB van 9 september 1981, immers niet kunnen aantonen. De kweekring volstaat als bewijs.

Boswachters of politieagenten die vertrouwd zijn met deze materie, kunnen de fraude met ringen in de meeste gevallen vaststellen als ze voldoende vogels in de volière vangen en controleren in de hand. Dikwijls echter ontbreekt tijd of deskundigheid om voldoende en afdoende controles te verrichten.

Mijnheer de minister, hoeveel controles heeft Bos en Groen de voorbije jaren terzake uitgevoerd, en wat waren de bevindingen? Is er geen nood aan bijkomende gespecialiseerde controleurs – vogelwetcontroleurs – met de bevoegdheid van officier van gerechtelijke politie, binnen de afdeling Bos en Groen?

Komt er een wijziging van de Vlaamse reglementering op dit vlak, en zo ja, tegen wanneer? Hoever staat Bos en Groen met haar consultatieronde terzake? Wordt er ook bij Europa aangedrongen op een wijziging van de regelgeving, gelet op de neveneffecten van het arrest van het Europees Hof in de zaak-Vergy van 8 februari 1996, die ook in strijd zijn met het oorspronkelijke doel van de vogelrichtlijn?

Wilt u werk maken van het minder fraudegevoelig maken van de ringen, bijvoorbeeld door het verplicht opleggen van het gebruik van ringen vervaardigd uit een hardere legering zoals inox en van ringen die geanodiseerd zijn in de kleur die de internationale vogelconfederatie elk jaar vastlegt, zodat er minder makkelijk met de ringen kan worden geknoeid? Of wilt u werk maken van het gebruik van ringen met een PVC-coating, volgens het systeem van de huidige duivenringen? Is het niet wenselijk niet-gebruikte votringen voor 31 januari naar de administratie te laten terugsturen?

Bent u voorstander van een verplicht DNA-onderzoek voor de vogels vermeld in artikel 7bis als er vermoedens bestaan van illegale wildvang?

Bent u voorstander van de verplichte registratie van alle vogelkwekers, hun kweekkoppels en de gekweekte vogels per jaar in een databank van de administratie en niet van de vogelbonden?

Moet bijlage 1 van het KB van 9 september 1981 betreffende de bescherming van vogels in het Vlaams Gewest, niet herzien worden? Moeten bepaalde vogels vermeld in artikel 7ter omwille van hun zeldzaamheid of kwetsbaarheid niet worden overgeheveld naar de lijst van kwetsbare soorten die de Vlaamse regering zou moeten aanwijzen?

Moet er geen lijst van vogels komen, conform artikel 1, punt 4 van het KB van 9 september 1981, die onvoorwaardelijk beschermd zijn en onder geen enkele voorwaarde in gevangenschap kunnen worden gehouden, gekweekt en verhandeld?

Kan er geen positieflijst komen, zoals bij de zoogdieren, van alle vogelsoorten die volledig legaal in gevangenschap kunnen worden gehouden en gekweekt? Zo weet men meteen dat alle vogelsoorten die niet op die lijst staan, maar wel in het wild voorkomen op het grondgebied van lidstaten van de EU, nooit gevangen gehouden, vervoerd of verhandeld mogen worden.

Met betrekking tot de reorganisatie van het bestuurlijk apparaat van de Vlaamse overheid en de beslissing om de bevoegdheden inzake vogelbescherming over te hevelen van de afdeling Bos en Groen naar de afdeling Natuur, vreest de Vogelbescherming dat de handhaving op het terrein niet langer kan worden gegarandeerd, met alle negatieve gevolgen van dien. Bovendien gaat met het ontnemen van de bevoegdheden inzake vogelbescherming, heel wat deskundigheid en ervaring verloren. Wat zult u hieraan doen?

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik zal systematisch op de vragen antwoorden. Ik geef eerst een overzicht van het aantal processen-verbaal dat werd opgesteld door de afdeling Bos en Groen wegens inbreuken op het KB van 9 september 1981 betreffende de bescherming van vogels in het Vlaams Gewest gedurende de periode 2000-2002 : in 2000 werden 139 PV's opgemaakt, in 2001 waren er dat 168 en in 2002 152. Ik heb geen signalen ontvangen dat het huidig aantal ambtenaren met politionele bevoegdheid niet volstaat om de controles uit te voeren en PV's op te maken.

Sannen

In 2003 heeft de afdeling Bos en Groen de verschillende belanghebbenden, met name zes vogelbonden en twee natuurverenigingen waaronder Vogelbescherming Vlaanderen, geconsulteerd over een mogelijke aanpassing van de regelgeving. Op basis van de resultaten van deze consultatie bereidt de administratie momenteel een tekstvoorstel voor. Ik neem mij voor om op korte termijn met de verschillende betrokken partijen te overleggen vooraleer ik een beslissing neem.

In het arrest-Vergy van 8 februari 1996 heeft het Europees Hof van Justitie geoordeeld dat gekweekte vogels niet onder de toepassing van de vogelrichtlijn vallen. Op grond van dit arrest werd de Vlaamse reglementering op het einde van 1998 versoepeld met betrekking tot het houden van gekweekte vogels. Ik beweer niet dat het arrest-Vergy een positieve invloed heeft gehad op de vogelbescherming, maar ik denk wel dat binnen de krijtlijnen van het arrest een efficiënte vogelbescherming in Vlaanderen mogelijk is. Gezien vogelhouders vaak in Europees verband werken en vogels worden verhandeld uit collecties vanuit verschillende landen in de Europese Unie, zou een centralere Europese regeling zinvol kunnen zijn. Hierbij zou aandacht wenselijk zijn voor de uitspraken van het Europees Hof in het arrest-Vergy en de noodzaak aan een degelijke vogelbescherming. Ik neem uw suggestie mee om dit aan te kaarten bij de Europese diensten.

Er wordt inderdaad fraude vastgesteld bij het gebruik van de ringen. Aangezien dit het belangrijkste controle-element is, dringt een aanpassing van de regelgeving zich op. Uit onderzoek van mijn administratie blijkt dat het systeem van de duivenringen in de huidige omstandigheden financieel en ook organisatorisch moeilijk haalbaar is. Een systeem van verbeterde er minder fraudegevoelige aluminium ringen voor kleine vogels en stalen ringen voor grotere vogels is wel noodzakelijk. De ringen moeten zo worden geconstrueerd dat ze breken bij overdreven manipulatie. Wat het terugsturen van de ringen betreft, verwijs ik naar mijn antwoord over de databanken.

Dan had u een vraag over DNA-onderzoek. Ik ben hier in specifieke gevallen inderdaad voorstander van en deze techniek is overigens reeds toegepast. Ik pleit er ook voor om de vogelbonden te responsabiliseren inzake de databanken. Als ik personeel kan vrijstellen binnen de administratie, dan zet ik die liever in voor handhaving op het terrein dan voor het beheren van databanken. Wel moet het

huidige systeem bij de vogelbonden grondig worden herbekeken en moet de transparantie en controleerbaarheid vergroten.

Ik ben inderdaad ook voorstander van zo'n positieflijst. Mijn administratie heeft hierover overigens ook al advies gevraagd aan het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, dat hierover de nodige expertise zou bezitten. Wegens het uitblijven van een antwoord, zal ik dezelfde vraag laten stellen aan het Instituut voor Natuurbehoud.

De bevoegdheid voor het beleid met betrekking tot de vogelbescherming werd op 1 januari 2004 overgedragen van de afdeling Bos en Groen aan de afdeling Natuur. Met deze overdracht wordt uitvoering gegeven aan een beslissing van de Vlaamse regering van 8 februari 2002 met betrekking tot de reorganisatie van het Vlaamse overheidsapparaat. De overdracht was geen beslissing van mij of de regering, maar gewoon een interne reorganisatie van de hoofdbesturen die daartoe de mogelijkheid hebben.

De boswachters van de afdeling Bos en Groen blijven hun politionele bevoegdheid onverminderd behouden. Ze zullen ook in de toekomst op eigen initiatief kunnen optreden en kunnen ook blijven samenwerken met hun collega-natuurwachters. Bovendien werden tussen beide afdelingen afspraken gemaakt om informatie-uitwisseling over in toepassing van voormeld KB afgeleverde vergunningen of ontvangen meldingen en dergelijke te verzekeren, teneinde de handhaving door de boswachters ook in de toekomst efficiënt te laten verlopen. Met andere woorden, er komen meer mogelijkheden om de vogelvangst te bestrijden.

Ik meen dan ook dat de vrees over mogelijke implicaties van deze bevoegdheidsoverdracht op de handhaving ongegrond is. Ik zie niet in waarom er reden tot paniek zou zijn. Het enige wat er is gebeurd, is dat de politionele vaststellingen aan een andere persoon moeten worden overgemaakt. Op het terrein blijft alles hetzelfde.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, ik ben blij dat voor de minister de handhaving belangrijk is, want fraude komt nog op grote schaal voor.

Er is deskundigheid nodig om de fraude vast te stellen. De vogels moeten in de hand genomen worden om de ring te controleren, om de visu te

Malcorps

kunnen vaststellen dat er manipulaties zijn uitgevoerd. Dit is belangrijk, aangezien de kweekringen de belangrijkste controle zijn om de vogelsoort vast te stellen.

Mijnheer de minister, op mijn vraag om de ringen voor 31 januari terug te sturen naar de administratie, als een extra waarborg, hebt u niet geantwoord.

Op mijn vraag over de positieve lijst hebt u een positieve reactie gegeven, maar mijn vraag over de herziening van de negatieve lijst en het overhevelen van bepaalde vogelsoorten naar de kwetsbare soorten, en mijn vraag over de lijst van onvoorwaardelijk beschermde vogels, die onder geen enkele voorwaarde in gevangenschap mogen worden gehouden, bleven onbeantwoord.

Het is een hele stap vooruit dat er duidelijkheid is over de positieve lijst van vogels die wel gehouden mogen worden, maar het is ook belangrijk om aan te geven wanneer dit zeker niet mag.

Minister Ludo Sannen : Ik geef toe dat ik op een aantal vragen geen antwoord heb gegeven. Er heeft overleg plaatsgevonden en er wordt gewerkt aan nieuwe teksten. Daarna zal opnieuw overleg met de sector en de vogelbescherming plaatsvinden.

Deze nieuwe teksten zullen antwoorden geven op de gestelde vragen. Ik wil hier niet op vooruitlopen, want dan neem ik reeds een stelling in voor de teksten van de administratie, voor de aanpassing van het besluit, zijn besproken.

Ik ga ervan uit dat de bekommernissen die de heer Malcorps formuleert, ook door de vogelbescherming geformuleerd zullen worden tijdens het overleg.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de dreigende milieuramp tengevolge van de brand te Neder-over-Heembeek

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Laurys tot de heer Sannen, Vlaams mi-

nister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de dreigende milieuramp tengevolge van de brand te Neder-over-Heembeek.

De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, op 10 december 2003 brak rond de middag, tijdens de afbraak van de torens, brand uit bij de cokesfabriek Carcoke, beter bekend onder de vroegere naam Marly, te Neder-over-Heembeek. Er was onmiddellijk een rookontwikkeling, die zich heeft uitgestrekt over heel Vlaams-Brabant, en gedurende meerdere dagen merkbaar was. Er rezen onmiddellijk vragen over de mogelijke nadelige gevolgen van de brand. Mensen maakten zich ongerust, zelfs tot buiten onze landsgrenzen. Ik stel vast dat die vragen blijven.

In zijn antwoord op een vraag in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, geeft minister-voorzitter Ducarme een overzicht van het alarmplan, en somt hij de vier fasen op. Aangezien er verschillende provincies betrokken zijn, concludeert minister-voorzitter Ducarme dat de coördinatie berust bij de federale minister van Binnenlandse Zaken. Ook de communicatie zou een opdracht zijn van minister Dewael. Verder zegt minister-voorzitter Ducarme dat er een gerechtelijk onderzoek loopt over de aanpak van het probleem – dus dat moeten we afwachten.

Over de rol van de gewestelijke organen zegt minister-voorzitter Ducarme dat hij niet bevoegd is, omdat het gaat om een federale materie. Toch heeft het Brussels Instituut voor Milieubeheer op eigen initiatief metingen gedaan. Ook de VMM heeft testen uitgevoerd. Minister-voorzitter Ducarme concludeert hieruit dat er geen onmiddellijk gevaar was voor de volksgezondheid. Enkel voor PAK's werden de Nederlandse normen ernstig overschreden. Minister-voorzitter Ducarme legt de verantwoordelijkheid bij het federale niveau en heeft een aantal bedenkingen bij het federale crisismanagement, onder meer wat betreft het beperkte overleg.

Mijnheer de minister, in de persmededeling die u gisteren hebt verspreid, stelt u zich hier ook vragen bij. In het Overlegcomité hebt u de verantwoordelijkheid om na te gaan hoe problemen kunnen worden vermeden. U zegt ook dat er scenario's en draaiboeken moeten komen over wie door wie geïnformeerd moet worden en op welke manier tot gecoördineerde actie overgegaan kan worden bij milieuproblemen. U zegt : 'Nu worden mensen da-

Laurys

genlang aan het lijntje gehouden, en weten overheden niet waar ze terecht kunnen voor de juiste informatie.'

Mijnheer de minister, welke initiatieven hebt u, als Vlaams minister van Leefmilieu, genomen om de bevolking te beschermen tegen de mogelijke verspreiding van schadelijke stoffen ? Waren er contacten met andere ministers van Leefmilieu, van Volksgezondheid en van Binnenlandse Zaken ? Werd een grensoverschrijdend overleg georganiseerd ?

Door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou na enkele dagen een aanspreekpunt georganiseerd zijn. Waarom is dit in Vlaanderen niet gebeurd ?

Hoe verliep de communicatie met de bevolking ? Zijn er initiatieven genomen om mensen te waarschuwen om bepaalde maatregelen, zoals het sluiten van ramen, te nemen ?

Welke metingen werden uitgevoerd ? Waar, wanneer en met welke frequentie gebeurden die metingen ? Wat zijn de resultaten ? Op welke manier werden de resultaten gecommuniceerd ?

Is er op termijn sprake van gezondheidsschade ? Is er schade voor de landbouw en de groenteteelt ? Moeten er voor landbouwgrond beperkingen worden opgelegd ?

Er loopt ondertussen een strafrechtelijk onderzoek, maar daarover kunnen we hier geen vragen stellen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Ik heb nog twee bedenkingen. Ten eerste, wat zijn de onmiddellijke gevolgen voor de gezondheid ? Bij dit soort van milieu-incidenten zegt men nogal snel dat er geen onmiddellijk effect is op de gezondheid. Een aantal mensen in Vilvoorde en Zemst woont vlak bij de Marly-installatie en wordt al jarenlang blootgesteld aan achtergrondconcentraties van PAK's, dioxines en PCB's.

Ik vind het een vorm van criminele nalatigheid dat men op die manier met die werken is begonnen en dat er zo'n rookwolk PAK's is vrijgekomen. Er zijn ook een aantal duidelijke overschrijdingen vastgesteld. Men heeft mensen die al jarenlang worden geconfronteerd met achtergrondconcentraties, op een onverantwoorde manier blootgesteld aan extra

concentraties. Het gerecht moet deze situatie verder uitzoeken. We dringen er dan ook op aan dat wordt nagegaan wie hiervoor de politieke verantwoordelijkheid draagt.

Ten tweede heeft het federale niveau zijn verantwoordelijkheid niet genomen in dit dossier. Het is nogal cynisch dat premier Verhofstadt op het moment dat alle initiatieven zijn genomen, opheldering vraagt en iedereen op het matje roept. Het zijn nochtans, zoals de heer Laurys terecht aangeeft, in eerste instantie een aantal federale ministers die hadden moeten reageren. Het gaat immers over een gewestoverschrijdend, zelfs een internationaal probleem aangezien de vervuiling tot in Düsseldorf merkbaar was.

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om enige frustratie te uiten over dit dossier.

We leven in een ingewikkeld land. Door de verschillende staatshervormingen bevinden de bevoegdheden zich op allerlei niveaus waardoor er grote onduidelijkheid bestaat. Het is dus moeilijk om nog te weten wie waarvoor verantwoordelijk is.

Ook in de vraagstelling van de heer Laurys is de verwarring groot. Er zijn vragen waarvan ik verrast ben dat die aan mij worden gesteld. Die bevatten elementen over communicatie, grensoverschrijdende initiatieven en het waarschuwen van de bevolking. Wanneer zich een ongeluk voordoet, is het in eerste instantie de burgemeester, in tweede instantie de gouverneur en in derde instantie de minister van Binnenlandse Zaken die instaat voor de begeleiding en de communicatie daarover. Hij moet ervoor zorgen dat de bevolking zo veel mogelijk wordt gevrijwaard van mogelijke directe en acute gevolgen die kunnen worden veroorzaakt door een of andere ramp.

Nu heb ik het gevoel dat men me verwijt dat ik geen maatregelen heb genomen. Ik kan echter niets doen. Ik kan geen diensten inschakelen. Het rampenplan is de verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken. Mijn verantwoordelijkheid kan erin bestaan mee te helpen meten, die metingen te interpreteren en ze door te geven aan de verantwoordelijken. Ik ben een beetje gefrustreerd door bepaalde reacties. Ik heb het gevoel dat wie zijn verantwoordelijkheid neemt en daar eerlijk over communiceert, daar dan ook nog eens op gepakt wordt. Anderen nemen hun verant-

Sannen

woordelijkheid helemaal niet, blijven aan de zijlijn en worden daarover zelfs niet gehoord.

Ik heb deze problematiek aangekaart op het Overlegcomité. Daarover moet immers duidelijkheid worden gecreëerd.

Mijnheer Laurys, ik stel voor om uw vragen te bundelen in vier elementen. Ik zal beginnen met een chronologisch overzicht van de initiatieven van mijn diensten en mezelf, en met een samenvatting van de belangrijkste resultaten van verschillende types van metingen. Daarna zal ik een voorzichtige interpretatie geven van deze resultaten inzake eventuele milieu- en gezondheidseffecten. Ten derde volgt een samenvattend overzicht van de communicatie en het overleg. En tot slot zal ik een kijk geven op de toekomst.

Tussen 10 december 2003, 14 uur en 18 december 2003, 22 uur is er een brand geweest op de terreinen van Marly te Neder-over-Heembeek. De rookontwikkeling ter hoogte van de oude cokesfabriek heeft terecht voor de nodige deining gezorgd. De brand ging gepaard met klachten over irritante stank op verschillende plaatsen, tot zelfs in het Ruhrgebied, Aken en Keulen.

Op maandag 15 december heb ik contact opgenomen met mijn Brusselse collega, minister Gosuin. Ik wilde weten of er resultaten waren van de eerste metingen en of ik hier zo snel mogelijk over kon beschikken. Vanaf dat moment heb ik mijn eigen diensten de opdracht gegeven om zelf metingen uit te voeren.

De VMM nam luchtmonsters onder de rookpluim van de brandende toren van het bedrijf Marly op ongeveer 200 meter afstand van het emissiepunt. Er werd vooral gemeten naar vluchtige organische stoffen zoals benzeen, toluen en verschillende nftalenen. De conclusie was dat de geurdrempel duidelijk overschreden werd. De richtwaarden vanuit de Wereldgezondheidsorganisatie werden echter niet overschreden.

Het Brussels Instituut voor Milieubeheer doet ongeveer hetzelfde op de terreinen zelf en onderzoekt ook zestien soorten PAK's. Fenantreen- en acenafteenconcentraties overschrijden de Nederlandse norm met respectievelijk een factor 6,25 en 7,5.

Op 17 december meet de VMM opnieuw, ditmaal fijn stof en PAK's, op enkele plaatsen in de richting

van de rookpluim. Er worden pieken in de fijnstofconcentraties waargenomen. Intussen worden de torens 1 en 3 neergehaald.

Op 18 december meet de VMM opnieuw, op ongeveer 400 meter afstand van het bedrijf. De geurdrempel van diphenylsulfide is overschreden, vandaar de verbrande rubbergeur. De Europese normen en de richtwaarden worden niet overschreden.

Diezelfde dag om 22 uur is de brand onder controle en is er geen rook meer. Op 19 december vraag ik aan de VITO een indicatieve afbakening te maken van de zone op Vlaams grondgebied waar mogelijke deposities plaatsvinden. Op die manier wou ik het Federaal Voedselagentschap de kans geven om monsters te nemen van voedingsmiddelen waarop mogelijk rookdeeltjes van de verbranding terechtgekomen konden zijn.

Diezelfde dag breng ik ook het dossier ter sprake op de Vlaamse regering. De regering geeft me op 19 december dan ook de opdracht om contact op te nemen met de bevoegde collega-ministers in de federale, Waalse en Brusselse regeringen. De bedoeling is om afspraken te maken over de coördinatie, informatiedoorstroming en communicatie over dossiers met mogelijke gewestgrensoverschrijdende milieu- en gezondheidsrisico's, en dan specifiek voor de site van Marly.

Op 24 december neemt het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid monsters in de door de VITO voorgestelde zone. De ontledingsresultaten na de brand zijn volgens het FAVV geruststellend.

Op 25 december doet de VITO op mijn verzoek een onderzoek naar de locaties waar de mogelijkheid op neerslag van schadelijke stoffen uit de brand het hoogst is. Op een afstand van 1 tot 3 kilometer van de Marly-site, in de zone gaande van noordwest tot zuidoost van de brand of meer bepaald in de gemeenten Vilvoorde, Machelen en Haren, is de hoogste depositie gemeten. Buiten de zone van 10 kilometer maal 10 kilometer wordt geen significante verhoging van depositie verwacht.

Bovendien werden door de VMM in de omgeving van Marly vier bijkomende meetkruiken in Vilvoorde en Machelen geplaatst om de eventuele uitval van PAK's en dioxines op maandbasis te meten. De resultaten zullen eind deze maand bekend zijn.

Tot slot heb ik de VITO de opdracht gegeven om de depositie op enkele ruiten van woningen te meten in de omgeving van Marly. Het gaat hier om

Sannen

een vrij nieuwe meetmethode en daarvan zijn de cijfers nog niet bekend.

Voor een uitgebreid overzicht van de meetresultaten verwijs ik naar de website van de VMM, het Brussels Instituut voor Milieubeheer en van mijn collega voor gezondheidsbeleid, minister Byttebier. Ik denk dat we al het mogelijke hebben gedaan. We hebben alle gegevens steeds doorgegeven aan andere instanties, maar nooit iets teruggekregen.

Op basis van de metingen die helemaal aan het begin van de brand werden uitgevoerd naar de PAK's in de lucht, was de conclusie dat er geen onmiddellijk gevaar was, maar dat verder onderzoek aangewezen was, vooral naar fijn stof. Kankerverwekkende PAK's hechten zich namelijk gemakkelijk aan fijne stofdeeltjes. Dat heb ik op 17 december ook op die manier bekendgemaakt. Bijgevolg zet de VMM de analyse van fijn stof geïntensifieerd verder, onder andere afkomstig van enkele vaste meetposten zoals Aarschot, Zaventem en Steenokkerzeel.

Samenvattend kunnen we zeggen dat er gedurende die periode duidelijk sprake was van een verhoogde stofdepositie. Om te kunnen nagaan of er ook sprake was van verhoogde PAK-waarden gebonden aan fijne stofdeeltjes, deed de VITO onderzoek op stalen afkomstig uit Zaventem en Aarschot. Ook hier was sprake van een verhoging.

De vraag of er gezondheidsschade is, is moeilijk met ja of nee te beantwoorden. Feit is dat de Marly-brand een heel scala aan irriterende, toxische en kankerverwekkende stoffen heeft doen vrijkomen. Sommige stoffen hebben een acute werking, andere vertonen meer effecten op langere termijn. Deze gezondheidseffecten zijn echter moeilijk te becijferen, zelfs niet met een uitgebreide studie. Denken we ook aan de uiteenlopende interpretatie naar gezondheidseffecten bij de dioxinecrisis. Mogelijk bieden de resultaten van de lopende onderzoeken in de meest belaste zone ons bijkomende informatie.

In ieder geval is het mijn mening dat in zulke situatie het voorzorgsprincipe primeert. Het Voedselagentschap meldde dat er op basis van onderzoek van melk en groenten geen reden was tot ongerustheid. Ze haastten zich er wel bij te zeggen dat er tijdens die periode weinig dieren buiten stonden en uiteraard weinig groenten werden gekweekt.

Dan had u een vraag over communicatie en overleg. Aangezien het incident plaatsvond op Brussels grondgebied is het in principe aan de gouverneur om een initiatief te nemen. Ze hebben dat uiteindelijk ook gedaan, tenminste voor wat de communicatie betreft. Het Vlaams Gewest is bij mijn weten niet betrokken geweest bij overleg. Ook van overleg op federaal niveau heb ik geen weet. Op 15 december hebben zowel de milieu-inspectie – met BIM – als ikzelf contact opgenomen met Brussel. Daar werd me telkens meegedeeld dat alle gemeenten waarden onder de normen lagen. Niettemin heb ik het zekere voor het onzekere genomen en zelf metingen laten uitvoeren.

De gouverneur van Brussel heeft mijns inziens wat laat een aanspreekpunt georganiseerd. Vanuit Vlaanderen hebben we beslist dat niet te doen om versnippering tegen te gaan. Het zou geen meerwaarde hebben opgeleverd. Van de federale regering, bevoegd voor rampen, heb ik jammer genoeg in dit dossier geen initiatief gezien. Ik wil dan ook mijn ongenoegen uitdrukken over de uitlatingen van premier Verhofstadt, die zich afvroeg wat Brussel en Vlaanderen hadden gedaan. Bij een ramp is in eerste instantie de federale overheid verantwoordelijk.

U vroeg welke lessen we uit deze brand trekken. Mijnheer Laurys, ik volg uw analyse gedeeltelijk. De informatiedoorstroming liet te wensen over en de communicatie was verwarrend. Ik heb zelf niet gecommuniceerd, maar enkel geantwoord op vragen in het parlement over de meetresultaten. Dat is ook mijn taak. Ik heb niets gezegd over voorzorgsmaatregelen omdat dat verwarring zou scheppen. Het is aan de verantwoordelijken voor het rampenplan om informatie te verstrekken. Het moet duidelijk blijven wie de verantwoordelijkheid draagt. We moeten in elk geval lessen trekken uit de gebeurtenissen.

Morgen staat toevallig de definitieve goedkeuring van een samenwerkingsakkoord Milieu en Gezondheid in het kader van het Nehap op de agenda van de Vlaamse regering. Het is de bedoeling dat de gewesten en de federale regering op structurele basis samenwerken om informatie uit te wisselen over milieu en gezondheid.

In opdracht van de Vlaamse regering heb ik aan het begin van het nieuwe jaar de collega's van Gezondheid, Leefmilieu en Binnenlandse Aangelegenheden van zowel de federale als de gewestregeringen uitgenodigd om morgen te overleggen over dit soort milieu-incidenten. Intussen kwam gisteren het Overlegcomité bijeen en daar is beslist om het

Sannen

geplande overleg van morgen te schrappen en de zaak te behandelen op het volgende Overlegcomité. Ik ben daar uiteraard zeer tevreden mee.

Op dat Overlegcomité zal ik drie concrete voorstellen op tafel leggen. Ten eerste zal ik een samenwerkingsakkoord neerleggen waarbij de gewestelijke milieuministers uitwisseling van milieu-informatie en de communicatie structureel regelen, met bijzondere aandacht voor grensoverschrijdende milieucalamiteiten. Het is logisch dat bij dergelijke gebeurtenissen de minister van Leefmilieu automatisch op de hoogte wordt gebracht van de meetresultaten en dat er afspraken moeten kunnen worden gemaakt.

Ten tweede zal ik aan de federale ministers van Binnenlandse Zaken en Leefmilieu vragen om te onderzoeken op welke wijze milieuaspecten prominenter aanwezig kunnen zijn in de rampenplanning. Bij rampenplannen is in feite de brandweer verantwoordelijk voor de metingen. Naar aanleiding van een krantenartikel heb ik deze morgen nog een mailbericht ontvangen van de brandweercommandant van Lommel, die zegt dat zijn korps wel wil meten, maar over te weinig middelen beschikt om te kunnen meten.

Ik wil me volledig engageren om mijn diensten en meetapparatuur en de wetenschappers die metingen kunnen interpreteren, ter beschikking te stellen van Binnenlandse Zaken, om een goede opvolging mogelijk te maken. Het is wel aan Binnenlandse Zaken om hierover te communiceren en de nodige maatregelen te nemen. Dit kan een aanvulling zijn op de metingen van de brandweer, maar we moeten dubbel werk vermijden.

In wil dit inbrengen op het Overlegcomité en afspraken maken, zodat bij de rampenplanning de milieuaspecten, de metingen en de interpretatie hiervan, prominenter aanwezig zijn.

Ten derde zal ik ook voorstellen om de bestaande samenwerkingsakkoorden inzake MER en Seveso te screenen en te bekijken of ze geactualiseerd kunnen worden.

Ik wil nog zeggen dat Binnenlandse Zaken niet kon optreden, omdat de gouverneur fase 4 van het rampenplan niet heeft afgekondigd. Ik denk dat er een groot probleem is, als de gouverneur op eigen houtje kan bepalen of de minister van Binnenlandse Zaken al of niet kan optreden.

Het ging hier niet enkel over een provincieoverschrijdende, maar zelfs over een gewestoverschrijdende problematiek. Dit moet zeker een onderdeel zijn van de bijsturing van het rampenplan. Als de ene verzaakt de verantwoordelijkheid op te nemen, moet de andere de verantwoordelijkheid kunnen opnemen.

Mijnheer de voorzitter, ik vind dat ik alle verantwoordelijkheid die ik zelf kan nemen, heb genomen, maar elders waren er grote tekortkomingen. Ik wil op geen enkele manier de verantwoordelijkheid op me nemen voor wat buiten mijn bevoegdheid ligt, want ik heb geen enkele bevoegdheid voor de aanpak van een goed functionerend rampenplan.

De voorzitter : Ik wil aan de heer Malcorps zeggen dat ook de federale minister van Leefmilieu in deze geen enkele verantwoordelijkheid draagt.

De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor het uitvoerige antwoord.

Mijnheer de minister, ik hoop dat u begrijpt dat in dit geval het leefmilieu in het gedrang is. Er is een collegiale verantwoordelijkheid in de Vlaamse regering. U kunt wel zeggen dat u geen verantwoordelijkheid hebt om een initiatief te nemen naar de brandweer of de burgemeesters. Maar het is niet omdat u geen maatregelen kunt nemen, dat er niets kan gebeuren.

Dit antwoord volstaat niet. U bent minister van Leefmilieu en we hebben het recht om te vragen welke metingen zijn gebeurd en wat met de resultaten gebeurt. Dat was de bedoeling van de vraag.

Mijnheer de minister, u hebt een omstandig overzicht gegeven van de onderzoeken en initiatieven. U zegt dat het voorzorgsprincipe primeert. We hebben gehoord welke metingen zijn gebeurd en aan wie de resultaten zijn meegedeeld, maar er zijn geen concrete maatregelen genomen.

Misschien waren maatregelen niet nodig, want u zei dat uit de eerste metingen bleek dat de gezondheid niet onmiddellijk in gevaar werd gebracht. Nadien is gebleken dat er, op bepaalde momenten, wel kankerverwekkende en andere toxische producten in de lucht zijn gekomen. Er moet nog nagegaan worden of dit op termijn schadelijk is of niet.

Laurys

Op dit moment zijn er geen maatregelen genomen om de bevolking te beschermen en de gevolgen van de neerslag te voorkomen.

Mijnheer de minister, u verwijst – net als de Brusselse minister-voorzitter Ducarme – naar het federale niveau. Uw laatste opmerking is belangrijk. Als de gouverneur nooit het initiatief neemt om alarmfase 4 van het rampenplan af te kondigen, rijst de fundamentele vraag hoe het federale niveau ingeschakeld kan worden.

Mijnheer de minister, u zult aannemen dat de bevolking in Vlaams-Brabant het niet neemt dat verantwoordelijkheden worden doorgeschoven.

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, bij de metingen bleek er geen acuut gevaar te zijn.

Laat ons veronderstellen dat er wel een acuut gevaar is. Dan moet ik dit melden aan degene die de bevolking kan laten evacueren. Ik moet niet publiek maken dat er een acuut gevaar is, maar het melden. Dit is de juiste houding, zelfs als het heel ernstig is. Het is niet aan mij om de bevolking in paniek te brengen, als ik geen antwoorden heb over de aanpak van het probleem.

Mijnheer Laurys, ik aanvaard niet dat u stelt dat ik concrete maatregelen had moeten nemen. Ik kan ze niet nemen ! Ik zou wel maatregelen willen nemen, maar als dit niet kan, is het mijn taak om de juiste informatie door te spelen en metingen te doen.

We hebben wel gezegd, vóór het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen dit deed, dat het beter is om voorlopig af te blijven van groenten uit de tuin.

Natuurlijk moeten ramen gesloten blijven, maar dit kan gemakkelijk meegedeeld worden. Indien het nodig was om in te grijpen, zou ik dat niet zelf pomen – als minister van Leefmilieu –, want dan zou ik misschien de mensen de auto in jagen en naar de kust doen rijden. De verantwoordelijkheid moet genomen worden door wie verantwoordelijk is. Dit is de juiste houding voor iemand met beleidsverantwoordelijkheid.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de minister, ik wil niet de indruk wekken dat we een politiek spel willen spelen. Een aantal jaren geleden hebben we

een incident meegemaakt, waarvan een aantal mensen wel misbruik hebben gemaakt. Toen kon men ook geen beschermende maatregelen meer nemen.

Mijnheer de minister, ik heb u niet verweten dat u geen beschermende maatregelen hebt genomen. Mijn conclusie was enkel dat er geen maatregelen zijn genomen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de uitvoering van de Europese richtlijn inzake de beheersing van geluidshinder

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de uitvoering van de Europese richtlijn inzake de beheersing van geluidshinder.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, collega's, geluidshinder is een subjectief gegeven, waarvan het veroorzaakte individuele ongemak moeilijk is in te schatten. Deze problematiek is meermaals in de commissie besproken, vooral naar aanleiding van de nachtvluchten. Geluidshinder is een milieuprobleem dat op veel plaatsen voorkomt : in dichtbevolkte en verstedelijkte gebieden, en door economische bedrijvigheid.

In 2002 heeft het Europees Parlement een richtlijn uitgevaardigd inzake de beheersing van omgevingslawaai. Deze richtlijn wil vooral het omgevingslawaai in stille gebieden, zoals in parken, op het platteland en in de omgeving van scholen en ziekenhuizen, beheersen. Actieplannen voor grote wegen, spoorwegen en belangrijke luchthavens zijn een onderdeel van de uitvoering van de richtlijn. Ik heb deze vraag ook aan de minister van Mobiliteit gesteld, die reeds een aantal initiatieven heeft genomen.

Alhoewel wegverkeer en luchtverkeer de belangrijkste hinderbronnen zijn, draagt ook de minister van Leefmilieu een belangrijke verantwoordelijk-

Van den Eynde

heid bij de beheersing van geluidshinder. De Europese richtlijn stelt dat ten laatste tegen 18 juli 2004 alle lidstaten de richtlijn moeten omzetten. Overleg tussen de kabinetten van Mobiliteit en Leefmilieu is dus onontbeerlijk om aan deze Europese richtlijn tegemoet te komen.

Mijnheer de minister, welke maatregelen hebt u reeds genomen voor de bestrijding van geluidshinder ?

Het MIRA-T-rapport 2003 zegt dat de toepassing van Vlarem II kan zorgen voor een vermindering van de geluidshinder door de horeca. Mijnheer de minister, op welke manier meent u hiertoe een bijdrage te kunnen leveren ?

Mijnheer de minister, hebt u al overleg gepleegd met het kabinet van de minister van Mobiliteit, over de implementatie van de Europese richtlijn ? Welke afspraken zijn hierover gemaakt ?

Minister Ludo Sannen : De bestrijding van geluidshinder gebeurt in Vlaanderen in hoofdzaak aan de hand van het Vlarem. Het Vlarem legt regels op voor ingedeelde inrichtingen en voor een beperkt aantal niet-ingedeelde activiteiten. Enerzijds zijn er de algemene geluidsimmissievoorwaarden die voor de ingedeelde inrichtingen in het algemeen van toepassing zijn en die een duidelijk kader hebben geschetst, zowel voor bedrijven en andere inrichtingen, die hiermee weten aan welke voorwaarden ze moeten voldoen, als voor de omwonenden van deze inrichtingen, voor wie het duidelijk is tot waar hun eisen over geluidshinder kunnen gaan.

Naast bedrijven en industriële activiteiten zijn in het Vlarem ook specifieke regels – sectorale voorwaarden – opgenomen voor motorsportactiviteiten, modelvliegtuigen, muzieklawaai en schietstanden in open lucht. Bovendien werden de gemeenten onlangs via een omzendbrief aangezet om maatregelen te nemen tegen lawaai van vogelschrikkanonnen.

Tijdens de voorbije 3 jaar is vooral de luchtvaartproblematiek aan de orde geweest. Enerzijds zijn in het Vlarem, hoofdstuk 5.57 basisregels opgenomen waaraan de luchthavenuitbaters moeten voldoen. Het gaat vooral om informatieverplichtingen. Anderzijds heeft mijn voorganger, mevrouw Dua, via de uitbatingsvergunningen van zowel Zaventem als de regionale luchthavens Oostende, Deurne en Wevelgem bijkomende geluidsvoor-

waarden opgelegd. Zo is bijvoorbeeld het aantal nachtvluchten op de luchthaven van Zaventem beperkt tot 25.000 per jaar en is het geluidsniveau van een overvlucht beperkt tot een SEL-waarde van 90 dBA op basis van de milieuvergunning van 2000.

Andere maatregelen die via deze weg werden ingevoerd beogen een vermindering van het aantal blootgestelden 's nachts en een stand-still voor de dagperiode rond de regionale luchthavens. Bij meerdere gelegenheden hebben mijn voorganger en ik ontwerpen voorgesteld aan de Vlaamse regering om geluidsimmissienormen voor luchthavens te veralgemenen en in het Vlarem op te nemen. De Vlaamse regering heeft echter geoordeeld dat deze regels uitgevaardigd moeten worden in samenhang met de federale plannen voor de nationale luchthavens. Mijn ontwerp ligt klaar.

Het Vlarem bepaalt dat er voor nieuwe lokalen met een dansgelegenheid van enige omvang een volledig akoestisch onderzoek moet gebeuren voor de ingebruikname. Bij dit onderzoek moet het geluidsniveau worden gemeten in de omliggende woningen bij een maximum vermogen van de muziekinstallatie in de inrichting. Indien hierbij een overschrijding wordt vastgesteld van de richtwaarden voor binnenshuis, moeten onmiddellijk saneringsmaatregelen worden getroffen en wordt indien nodig de ingebruikname uitgesteld. Voor bestaande inrichtingen met een bouwvergunning van vóór 1 januari 1999, is de regeling echter minder streng. Naarmate echter oudere inrichtingen de deuren sluiten en nieuwe inrichtingen met een nieuwe bouwvergunning openen, zullen de inrichtingen stilaan voorzien zijn van de nodige geluidsisolatie zodat burenhinder van deze inrichtingen minder zal voorkomen.

De administratieve voorbereiding van de omzetting van de EG-richtlijn 2002/49/EG van 25 juni 2002 inzake de evaluatie en de beheersing van het omgevingslawaai gebeurde binnen de stuurgroep Geluid. Deze groep is samengesteld uit technische deskundigen van de afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid en juristen van de afdeling Europa en Milieu van Aminal en kwam het voorbije jaar zes keer bijeen om de implementatie van de richtlijn omgevingslawaai te bespreken.

Hun collega's van de administratie Wegen en Verkeer, de Mobiliteitscel en de cel Milieu en Gezondheid waren op de hoogte van de werkzaamheden van deze stuurgroep. Op maandag 8 december 2003 vond aanvullend bilateraal overleg plaats tussen Aminal en de AWV. Er werd afgesproken om

Sannen

in de toekomst, bij de effectieve uitvoering van de richtlijn, de onderlinge samenwerking te versterken.

De richtlijn omgevingslawaai heeft een gemeenschappelijke Europese aanpak tot doel om het omgevingslawaai te beperken. Na grondig overleg werd overeengekomen dat de omzetting van deze milieurichtlijn best via een wijziging van het Vlaarem II kan gebeuren.

Inhoudelijk werd ervoor geopteerd om het ontwerpbesluit zo dicht mogelijk bij de bepalingen van de richtlijn te laten aansluiten. Procedureel is het de bedoeling het ontwerpbesluit te incorporeren in het nieuwe besluit milieukwaliteitsnormen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.01 uur.*
